

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Lenkou Bursíkovou ve věci

žalobce:

gen. Ing. Z. Č.

bytem X

zastoupen advokátem JUDr. Lubomírem Müllerem
sídlem Symfonická 1496/9, Praha 5

proti

žalovanému:

Ministerstvo obrany

sídlem Tychonova 1, Praha 6

o **žalobě proti rozhodnutí** žalovaného ze dne 5. 8. 2021, sp. zn. 021954/SD-80/OPM,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce dne 14. 6. 2021 požádal o jednorázový přídavek k důchodu podle nařízení vlády č. 51/1994 Sb., o nárocích osob, kterým byl odňat nebo snížen důchod podle dřívějších předpisů, a některých osob účastných soudní rehabilitace (dále jen „nařízení vlády“), za období jeho nezákonného věznění od 19. 10. 1976 do 8. 2. 1977 a od 9. 11. 1981 do 9. 11. 1983, a o doplatek jednorázové částky podle zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945 (dále jen „zákon č. 261/2001 Sb.“), za dosud neproplacených 21 dnů nezákonného věznění.
2. Žalovaný rozhodnutím ze dne 21. 6. 2021, sp. zn. 021954/SD-77/25, přiznal žalobci doplatek jednorázové peněžní částky ve výši 700 Kč podle § 5 odst. 2 zákona č. 261/2001 Sb.

3. Rozhodnutím ze dne 29. 6. 2021, sp. zn. 021954/SD-78/25 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), žalovaný zamítl žalobcovu žádost o jednorázový přírůvek k důchodu podle nařízení vlády. Konstatoval, že v žalobcově případě není splněna podmínka podle § 2 odst. 1 nařízení vlády, podle kterého náleží jednorázový přírůvek k důchodu osobám, které byly v době od 25. února 1948 do 17. listopadu 1989 pravomocně odsouzeny nebo byly ve vazbě a jsou z tohoto důvodu účastny soudní rehabilitace a jimž není podle zákona o soudní rehabilitaci vyplácen příplatek k důchodu nebo je vyplácen ve snížené výměře jen proto, že ke dni přiznání spolu s důchodem převýšil nejvyšší výměru starobního důchodu stanovenou zvláštním předpisem.
4. Žalobce brojil proti prvostupňovému rozhodnutí námitkami. Namítl, že pokud jde o soudní rehabilitaci nezákonně vězněných osob, může oprávněný – bez ohledu na to, že se na něj z jiných důvodů vztahuje i mimosoudní rehabilitace – žádat, aby mu místo nároků vyplývajících z § 25 odst. 1 až 6 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, byl poskytnut příplatek podle § 25 odst. 7 téhož zákona. Žalobce má právo na poskytnutí příplatku podle poslední citovaného ustanovení, ale nemůže na něj dosáhnout kvůli horní hranici důchodu. Tuto kolizi řeší § 2 nařízení vlády. Jinak řečeno, skutečnost, že žalobci byl s přihlédnutím k mimosoudní rehabilitaci vypočten maximální důchod, jej nijak nediskvalifikuje z nároků, které jsou založeny soudní rehabilitací.
5. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) nevyhověl žalobcovým námitkám a potvrdil prvostupňové rozhodnutí. Poukázal na § 25 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, podle kterého se výpočet důchodu nebo úprava jeho výše podle § 24 provede jen tehdy, je-li to pro občana výhodnější než podle obecných předpisů důchodového zabezpečení nebo než podle § 25 zákona o soudních rehabilitacích. Žalobce požádal o výpočet důchodu nebo úpravu jeho výše podle § 24 zákona o mimosoudních rehabilitacích. Tato úprava byla pro žalobce výhodnější než postup podle obecných předpisů důchodového zabezpečení a než podle § 25 zákona o soudní rehabilitaci. Žalobci není upíráno právo na spravedlivý důchod. Naopak v jeho případě byla zvolena výhodnější varianta, která současně vylučuje použití méně příznivé varianty. Žalovaný konstatoval, že není možné účelově rozdělovat § 25 zákona o soudní rehabilitaci, ale je nutno jej posuzovat jako celek, tedy odstavce 1 až 7 společně (nikoli pouze odstavce 1 až 6 jak uvádí žalobce). Žalobci není příplatek vyplácen proto, že by jeho důchod dosáhl maximální výše důchodu I. kategorie funkcí, ale proto, že úprava důchodu podle § 25 zákona o soudní rehabilitaci včetně přiznání příplatku podle odstavce 7 je vyloučena § 25 zákona o mimosoudních rehabilitacích.
6. Žalobce brojí proti napadenému rozhodnutí žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.). Požaduje jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

Obsah žaloby

7. Žalobce uvádí, že existuje *konkurence* mezi výpočtem důchodu nebo úpravou jeho výše podle zákona o soudní rehabilitaci a zákona o mimosoudních rehabilitacích. Výpočet důchodu nebo úpravu jeho výše nicméně specifikuje jen § 24 odst. 1 až 3, 5 a 6 zákona o mimosoudních rehabilitacích a § 25 odst. 1 až 6 zákona o soudní rehabilitaci. Existuje také konkurence mezi § 25 odst. 1 až 6 a § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci. Naproti tomu § 24 odst. 4 zákona o mimosoudních rehabilitacích a § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci neřeší výpočet důchodu, ale příplatky k němu. Nevzniká proto konkurence mezi § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci a § 24 odst. 1 až 3, 5 a 6 zákona o mimosoudních rehabilitacích.
8. Výklad predestřený žalovaným podle žalobce nezohledňuje rozdíl mezi těmi, kteří byli pouze nezákonně „vyhozeni z práce“, a těmi, kteří byli poté navíc i nezákonně vězněni. Rozdíl v míře poškození zákonodárce zohlednil právě možností přiznání příplatku podle § 25 odst. 7 zákona

o soudní rehabilitaci (nad rámec důchodu vypočteného podle § 24 zákona o mimosoudních rehabilitacích). Pokud by žalobce neměl k 3. 9. 1991 přiznanou maximální výši důchodu, příspěvek by mu náležel. Protože však maximální výši důchodu obdržel, vztahuje se na něj § 2 nařízení vlády.

Vyjádření žalovaného a žalobcova replika

9. Žalovaný uvedl, že žalobci byl přiznán důchod podle § 24 zákona o mimosoudních rehabilitacích, neboť tato úprava byla pro žalobce výhodnější než postup podle obecných předpisů důchodového pojištění nebo podle § 25 zákona o soudní rehabilitaci. Mezi výpočtem důchodu nebo jeho úpravou jeho výše podle zákona o soudní rehabilitaci a zákona o mimosoudních rehabilitacích existuje konkurence. Právní úpravu ovšem nelze interpretovat jen podle toho, jak je pro žalobce příznivější. Není možno vykládat samostatně § 25 odst. 1 až 6 zákona o soudní rehabilitaci a samostatně používat § 25 odst. 7 téhož zákona.
10. Žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby.
11. Žalobce v replice uvedl, že existuje konkurence mezi danou právní úpravou, pokud jde o mimosoudní rehabilitaci. Ale ve vztahu k soudní rehabilitaci taková konkurence není. Žalobce byl mimosoudně rehabilitován podle zákona o mimosoudních rehabilitacích a podle toho mu byl upraven důchod s přihlédnutím ke konkurenci s ustanoveními zákona o soudní rehabilitaci. To je v pořádku. Z uvedeného důvodu však nelze žalobci upírat nárok pramenící ze zákona o soudní rehabilitaci (a potažmo z § 2 nařízení vlády). Uplatňování nároku podle § 25 odst. 1 až 6 a současně podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci je vyloučeno. Žalobce nicméně uplatnil jeden nárok (který již byl uspokojen) na základě zákona o mimosoudních rehabilitacích, druhý nárok (který je žalobci upírán) je uplatňován na základě zákona o soudní rehabilitaci, tedy na základě zcela odlišných skutečností). Nárok na úpravu důchodu podle zákona o mimosoudních rehabilitacích pramení z protiprávního ukončení služebního poměru, zatímco příspěvek k důchodu podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci vyplývá z nezákonného věznění.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

12. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.
13. Soud vycházel při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Neshledal přitom vady, k nimž by byl povinen přihlédnout i bez námítky.
14. Soud o žalobě rozhodl bez jednání, neboť žalobce s takovým postupem výslovně souhlasil a žalovaný ve stanovené lhůtě nevyjádřil nesouhlas s rozhodnutím věci bez jednání. Jeho souhlas s rozhodnutím věci bez jednání se tak podle § 51 odst. 1 s. ř. s. předpokládá.

Posouzení žaloby

15. Podle § 1 odst. 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích se tento zákona vztahuje na zmírnění následků některých majetkových a jiných křivd vzniklých občanskoprávními a pracovněprávními úkony a správními akty, učiněnými v období od 25. února 1948 do 1. ledna 1990 v rozporu se zásadami demokratické společnosti, respektující práva občanů vyjádřená Chartou Organizace spojených národů, Všeobecnou deklarací lidských práv a navazujícími mezinárodními pakty o občanských, politických, hospodářských, sociálních a kulturních právech. Podle § 1 odst. 3 téhož zákona se tohoto zákona nepoužije na zmírnění křivd, jež jsou předmětem úpravy zvláštního zákona.

16. Podle § 24 odst. 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích je-li skončení pracovního vztahu neplatné podle § 21 zákona nebo byla-li v řízení podle § 22 zákona určena neplatnost právního úkonu, na jehož základě skončil pracovní vztah, považuje se pro účely důchodového zabezpečení doba od skončení tohoto pracovního vztahu do dne vzniku nároku na starobní, invalidní nebo částečný invalidní důchod, nejdéle však do dne účinnosti tohoto zákona, za dobu zaměstnání.
17. Podle § 25 zákona o mimosoudních rehabilitacích se výpočet důchodu nebo úprava jeho výše podle § 24 zákona provede jen tehdy, je-li to pro občana výhodnější než podle obecných předpisů důchodového zabezpečení nebo než podle § 25 zákona o soudní rehabilitaci.
18. Účelem zákona o soudní rehabilitaci (§ 1 odst. 1) je zrušit odsuzující soudní rozhodnutí za činy, které v rozporu s principy demokratické společnosti respektující občanská politická práva a svobody zaručené ústavou a vyjádřené v mezinárodních dokumentech a mezinárodních právních normách zákon označoval za trestné, umožnit rychlé přezkoumání případů osob takto protiprávně odsouzených v důsledku porušování zákonnosti na úseku trestního řízení, odstranit nepřiměřené tvrdosti v používání represe, zabezpečit neprávem odsouzeným osobám společenskou rehabilitaci a přiměřené hmotné odškodnění a umožnit ze zjištěných nezákonností vyvodit důsledky proti osobám, které platné zákony vědomě nebo hrubě porušovaly.
19. Podle § 25 zákona o soudní rehabilitaci se (1) pro účely důchodového zabezpečení doba vazby a výkonu trestu odnětí svobody poškozeného, který byl podle tohoto zákona zcela zproštěn obžaloby, posuzuje jako doba pokračování v zaměstnání (pracovní činnosti), jež poškozený konal před vzetím do vazby (nástupu trestu), podle předpisů o sociálním zabezpečení. Stejně se posuzuje část doby výkonu trestu, po kterou byl trest vykonán neoprávněně, jestliže se podle tohoto zákona zruší odsuzující rozsudek jen zčásti. (2) Jestliže poškozený v době nezákonného výkonu trestu vykonával práce, které by odůvodňovaly zařazení v zaměstnání do I. (II.) pracovní kategorie, posuzuje se výkon těchto prací jako výkon zaměstnání I. (II.) pracovní kategorie. (3) Ustanovení odstavce 1 se užije obdobně pro zápočet doby, po kterou poškozený v důsledku výkonu trestu nemohl po svém propuštění vykonávat zaměstnání (pracovní činnost); při výpočtu průměrného měsíčního výdělku (pracovní odměny) se nehledí k této době, a pokud je to pro poškozeného výhodnější, ani k době, po kterou nemohl vykonávat své dřívější zaměstnání (pracovní činnost). (4) Pro výplatu dávky nesprávně vyměřené následkem vazby nebo výkonu trestu se nepoužije ustanovení § 95 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., o tříleté době, v níž lze zvýšit nebo přiznat dávku. (5) Doba vazby, výkonu trestu nebo doba, po kterou poškozený v důsledku výkonu trestu nemohl po svém propuštění vykonávat zaměstnání (pracovní činnost), se pro vznik a výši nároků náležejících z pracovního poměru a nemocenského pojištění započte jako doba trvání pracovního poměru. (6) Ustanovení předchozích odstavců se užije i v případě, že rozhodnutí vyhlášené v původním řízení bylo v celém rozsahu zrušeno podle oddílu druhého nebo pátého.
20. Podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci může poškozený žádat, aby mu byly **místo nároků** vyplývajících z ustanovení předchozích odstavců poskytnuty měsíční příplatky k důchodu v částce:
 - a) 20 Kčs za každý měsíc vazby a výkonu trestu odnětí svobody, ve kterém poškozený konal práce za zvlášť obtížných pracovních podmínek, které by odůvodňovaly jejich posuzování jako zaměstnání I. nebo II. pracovní kategorie,
 - b) 15 Kčs za každý měsíc vazby a výkonu trestu odnětí svobody v ostatních případech.

Příplatek k důchodu se poskytuje ode dne 1. 7. 1990, byl-li poškozený k tomuto dni poživitelem důchodu. Stane-li se poškozený poživitelem důchodu po tomto dni, poskytuje se příplatek k důchodu od přiznání důchodu. Příplatek k důchodu se vyplácí jen do výše, která spolu s důchodem nepřevyšuje nejvyšší výměru starobního důchodu stanovenou zvláštním předpisem (zde zákon v poznámce pod čarou odkazuje na § 24 odst. 4 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, *pozn. soudu*).

21. Mezi účastníky řízení není sporu o tom, že žalobce byl propuštěn ze služebního poměru vojáka z povolání dnem 31. 1. 1971 z důvodů uvedených v § 21 zákona o mimosoudních rehabilitacích, a to z funkce I. kategorie. Před ukončením služebního poměru byl žalobce ze stejných důvodů odvolán dne 1. 11. 1969 z funkce I. kategorie a ustanoven na nižší funkci I. kategorie (srov. osvědčení ze dne 24. 5. 1991). V roce 1977 byl odsouzen pro trestný čin výtržnictví (5 měsíců odnětí svobody) a v roce 1982 za trestný čin pobuřování (2 roky odnětí svobody). Usnesením Okresního soudu v Chomutově ze dne 27. 2. 1991, sp. zn. 3 T 125/90, a usnesením Okresního soudu v Pardubicích ze dne 26. 7. 1990, sp. zn. Rt 139/90, byly odsuzující trestní rozsudky zrušeny. Rozhodnutím Federálního ministerstva obrany ze dne 3. 9. 1991, č. j. 21954/31, byl žalobci podle § 132 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení (dále jen „zákon č. 100/1988 Sb.“), a podle **§ 24 a § 27 zákona o mimosoudních rehabilitacích** přiznán starobní důchod ve výši 3 800 Kč (tedy v maximální možné výši ve smyslu § 24 odst. 4 zákona č. 100/1988 Sb.).
22. Zákon o mimosoudních rehabilitacích obsahuje různé typy odškodnění pro osoby, kterým vznikla křivda v důsledku správních aktů, občanskoprávních a také (což je v dané věci podstatné) **pracovněprávních úkonů** v době nesvobody. Obdobně zákon o soudní rehabilitaci obsahuje různé typy odškodnění pro osoby, které byly postiženy odsouzením za činy, jež posléze zákonodárce rehabilitoval. Oba zákony přitom v rámci této satisfakce zakotvují i právo na odškodnění újmy, která osobám v důsledku nezákonného (politicky motivovaného) ukončení pracovního (služebního) poměru a nezákonného odsouzení vznikla též v oblasti důchodového pojištění (neboť jejich nároky byly různým způsobem omezeny jak ve vztahu k dobám pojištění, tak i započitatelných příjmů).
23. Vztah úpravy obsažené v zákoně o mimosoudních rehabilitacích (zejména v § 24 a § 25) a v zákoně o soudní rehabilitaci (zejména v § 25) a předpisů o důchodovém pojištění není možno chápat jako vztah speciálního a obecného, ale jako na úpravu vzájemně komplementární. Na úpravu důchodu z titulu soudní, resp. mimosoudní rehabilitace je nutno nahlížet jako na integrální součást dávek důchodového pojištění. Pro důchody upravené z důvodu rehabilitace tak nadále platí veškerá obecná ustanovení, například o nároku či výplatě těchto dávek (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 11. 2010, č. j. 4 Ads 18/2010 – 46).
24. Úpravu křivd vzniklých v oblasti důchodového pojištění tak obsahují oba zákony o rehabilitacích. Mezi účastníky řízení přitom není sporu o tom, že mezi ustanoveními obou zákonů upravujících satisfakci v důchodové oblasti existuje „konkurence“, tedy jinými slovy, že se vzájemně vylučují. Výši důchodu tak nelze vypočítat, případně upravit současně podle zákona o mimosoudních rehabilitacích a zákona o soudní rehabilitaci. To vyplývá výslovně z § 25 zákona o mimosoudních rehabilitacích, podle kterého se výpočet důchodu nebo úprava jeho výše podle § 24 zákona provede jen tehdy, je-li to pro občana výhodnější než podle obecných předpisů důchodového zabezpečení nebo než podle § 25 zákona o soudní rehabilitaci.
25. Žalobce nicméně zastává názor, podle kterého je vyloučena toliko současná aplikace § 24 odst. 1 až 3, 5 a 6 zákona o mimosoudních rehabilitacích a § 25 odst. 1 až 6 zákona o soudní rehabilitaci, neboť pouze tato ustanovení podle něj zakotvují pravidla pro způsob výpočtu důchodu nebo úpravu jeho výše, zatímco § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci neřeší výpočet důchodu, ale příplatky k němu.
26. Tento právní názor není správný.
27. Jak uvedl NSS v již citovaném rozsudku č. j. 4 Ads 18/2010 – 46, ustanovení § 25 zákona o soudní rehabilitaci je speciální úpravou odškodnění pro oblast důchodového pojištění, což ostatně zákonodárce předesílá v úvodu tohoto ustanovení. Zvoleným řešením byla jednak možnost přepočtu důchodu (jenž si nadále ponechal zcela svůj charakter a povahu dávky důchodového pojištění a sdílí režim všech dávek důchodového pojištění bez jakýchkoliv odchylek), nebo příplatku k důchodu (§ 25 odst. 7), jenž se ovšem podle předpisů důchodového

pojištění (§ 98 o důchodovém pojištění), stává rovněž součástí důchodu. Takovéto řešení bylo nutné již z toho důvodu, aby v budoucnosti bylo možno zachovávat výhody spojené například s valorizací dávek důchodového pojištění.

28. V rozsudku ze dne 18. 5. 2021, č. j. 3 Ads 108/2018 – 29, bod 41, pak NSS ke vzájemnému vztahu § 25 odst. 1 až 5 a § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci vyslovil, že z § 25 odst. 1 a 5 zákona o soudní rehabilitaci vyplývá, že odškodnění v oblasti důchodového zabezpečení mělo primárně sloužit k tomu, aby nebyla daná osoba znevýhodněna oproti jiným poživatelům dávek důchodového pojištění v důsledku toho, že jí bylo znemožněno pracovat. Příslušné doby se proto mají započítávat tak, jako kdyby se jednalo o výkon práce. I ze zařazení § 25 do oddílu šestého zákona o soudní rehabilitaci nazvaného „Odškodnění“ je zřejmé, že má jít o nahrazení újmy, která se daným osobám stala, oproti stavu, pokud by vůči nim nebylo postupováno v rozporu s principy demokratické společnosti. Příplatek k důchodu podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci představuje **pouze alternativu k zápočtu dob podle odst. 5. Nejde o zcela nový nárok**, jenž by se měl vztahovat i na osoby, které nemohlo jednání státu v rozporu s demokratickými principy v oblasti důchodového zabezpečení jakkoliv poškodit (*důraz přidán soudem*).
29. Jinak řečeno, jak § 25 odst. 1 až 6, tak § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci představují ustanovení, která zakotvují pravidla pro výpočet či úpravu důchodu. Příjemce důchodu pak má možnost volby, mezi úpravou důchodu prostřednictvím zápočtu dob podle § 25 odst. 5 a příplatkem ve smyslu § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci. Shora uvedené podporuje též § 25 odst. 8 zákona o soudní rehabilitaci, podle kterého se ustanovení odstavců 1, 2, 3, 6 a 7 použijí obdobně pro **úpravu výše důchodů**, z které byly vyměřeny vdovský a sirotčí důchod, a pro poskytování příplatků k těmto důchodům. Z citovaného ustanovení je tedy zřejmé, že i sám zákon o soudní rehabilitaci považuje § 25 odst. 7 za ustanovení zakotvující jeden ze způsobů úpravy výše důchodu. Uvedený výklad podporuje též skutečnost, že § 25 zákona o mimosoudních rehabilitacích odkazuje na § 25 zákona o soudní rehabilitaci jako celek, nikoli jen na některé jeho odstavce. Sám zákon o mimosoudních rehabilitacích tedy vylučuje současnou aplikaci ustanovení upravujících důchod podle tohoto zákona a podle § 25 zákona o soudní rehabilitaci jako celku, tedy včetně odstavce 7.
30. Podmínky pro přiznání příplatku podle § 2 nařízení vlády tak nebyly splněny.
31. Podle tohoto ustanovení náleží „[o]sobám, které byly v době od 25. února 1948 do 17. listopadu 1989 pravomocně odsouzeny nebo byly ve vazbě a jsou z tohoto důvodu účastny soudní rehabilitace a jimž není podle zákona o soudní rehabilitaci vyplácen příplatek k důchodu nebo je vyplácen ve snížené výměře jen proto, že ke dni přiznání spolu s důchodem převyšil nejvyšší výměru starobního důchodu stanovenou zvláštním předpisem, jednorázový přídavek k důchodu“. Podle § 2 odst. 2 nařízení vlády se výše jednorázového přídatku k důchodu stanoví jako násobek měsíční částky příplatku k důchodu, která se z důvodu uvedeného v odstavci 1 nevyplácí, a koeficientu 156.
32. Nařízení vlády se tedy vztahuje na ty osoby, které si na základě zákona o soudní rehabilitaci zvolili při úpravě důchodu příplatek k důchodu za každý měsíc vazby nebo výkonu trestu, ale tento příplatek jim nebyl přiznán vůbec nebo v plné míře, protože důchod spolu s tímto příplatkem ke dni provedení úpravy důchodu z tohoto důvodu nebo ke dni přiznání důchodu přesahoval nejvyšší výměru vyjádřenou v pevné částce 3 800 Kč měsíčně. Ta část příplatku, která z tohoto důvodu nebyla a není vyplácena, se vynásobí koeficientem 156 a vyplatí se jednorázově. Tato úprava se netýká důchodů, které nebyly omezeny, ale na maximální hranici byly upraveny až při následných hromadných zvyšováních důchodů (srov. rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 9. 2006, č. j. 17 Cad 7/2006 – 14). Z § 2 nařízení vlády č. 51/1994 Sb. je tedy jednoznačně zřejmé, že se týká těch občanů, kteří si zvolili při úpravě důchodu příplatek k důchodu a ten jim nebyl přiznán vůbec nebo v plné míře. To však není případ žalobce, neboť ten pro úpravu svého důchodu ze shora uvedených důvodů vůbec nemohl volit příplatek k důchodu

ve smyslu § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci, neboť jeho důchod byl vypočten a upraven podle zákona o mimosoudních rehabilitacích, který aplikaci § 25 zákona o soudní rehabilitaci *en bloc* vylučuje. I v případě, že by žalobci nebyla přiznána maximální výše důchodu, ale jeho důchod by byl vypočten podle zákona o mimosoudních rehabilitacích, protože by to pro něj bylo výhodnější, neměl by současně nárok na příplatek podle § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci.

33. Lze tedy shrnout, že v případě, kdy byl žalobcův důchod vypočten a upraven podle zákona o mimosoudních rehabilitacích, nepřichází již v úvahu jeho úprava podle zákona o soudní rehabilitaci, a to ani prostřednictvím příplatku ve smyslu § 25 odst. 7 zákona o soudní rehabilitaci, neboť tento příplatek představuje toliko alternativu k výpočtu a úpravě důchodu podle odstavců 1 až 6 téhož ustanovení.
34. Žalobce namítá, že výklad správních orgánů nezohledňuje rozdíl mezi těmi, kterým byl pouze nezákonně ukončen pracovní (služební) poměr, a těmi, kteří byli poté navíc i nezákonně vězněni. K tomu soud uvádí, že s ohledem na shora uvedené bylo zjevným úmyslem zákonodárce satisfakce vyplývající v důchodové oblasti z nezákonného věznění a ukončení pracovního poměru nekumulovat, ale vždy provést takový výpočet důchodu (resp. jeho úpravu), která bude pro příjemce důchodu nejpríznivější. Soud v této souvislosti shodně s žalovaným připomíná, že žalobci bylo již v roce 1990 v souvislosti s jeho soudní rehabilitací poskytnuto odškodnění jako náhrada za ztrátu na výdělků po dobu vazby a výkonu trestu odnětí svobody, v roce 2001 mu pak Vojenský úřad sociálního zabezpečení jako politickému vězni vyplatil jednorázovou částku podle zákona č. 261/2001 Sb. Žalobcovo nezákonné věznění bylo zohledněno též prostřednictvím příplatku k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., o poskytování příplatku k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální, a zvláštního příspěvku k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů.
35. Skutečnost, že žalobce byl nezákonně vězněn a současně též nezákonně propuštěn ze služebního poměru tedy nebyla opomenuta. Žalobcova soudní rehabilitace byla zohledněna prostřednictvím shora popsaného odškodnění.
36. Soud si je plně vědom skutečnosti, že žádná finanční náhrada není způsobilá dostatečně odčinit příkoří, které bylo způsobeno nezákonně perzekvovaným osobám v době nesvobody způsobené zločineckým komunistickým režimem a které se projevovalo a i po pádu komunismu projevilo v jejich osobním, rodinném, pracovním i dalším životě. Není však možno, byť i z morálně zcela pochopitelných důvodů, nad rámec znění zákona rozšiřovat nároky, kterými historický zákonodárce zamýšlel uvedené křivdy zmírnit.
37. Pouze pro pořádek pak soud zcela závěrem konstatuje, že rozsudky NSS, na které žalobce poukázal v námitkách (ze dne 30. 5. 2007, č. j. 4 Ads 102/2006 – 38, a ze dne 25. 10. 2007, č. j. 6 Ads 53/2006 – 39), řešily otázku zániku nároku na výplatu jednorázového přídatku k důchodu podle nařízení vlády, nikoli otázku naplnění podmínek, za kterých tento nárok vzniká. Z hlediska posouzení žalobcovy věci tak nepřinášejí žádné relevantní právní závěry (otázka prekluze není mezi účastníky řízení sporná), natož pak takové, které by byly způsobilé zvrátit shora vyjádřený názor soudu, resp. žalovaného.

Závěr a náklady řízení

38. Nezbyvá tedy než uzavřít, že žádný ze žalobních bodů není důvodný. Soud proto žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
39. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. Žalobce nebyl ve věci úspěšný, a proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží. Žalovaný nemá ve věcech důchodového pojištění právo na náhradu nákladů řízení, byť byl ve věci úspěšný.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 31. ledna 2022

Lenka Bursíková, v. r.
soudkyně